

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ประชากรที่ใช้เป็นผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ในปีการศึกษา 2553 จำนวน 287 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ถามเกี่ยวกับการดำเนินงานวิชาการ รวมทั้งปัญหาข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน 4 ด้าน คือด้านหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืน 235 ชุด (ร้อยละ 81.88) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้ร้อยละ และความถี่

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ ในการดำเนินงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ในด้านหลักสูตร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเกือบทั้งหมดให้ข้อมูลไว้ว่าผู้บริหารได้กำหนดโครงสร้างหลักสูตรในด้านเนื้อหาและเวลาเรียน ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร รวมทั้งให้ครูได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลาง ส่วนปัญหาที่พบที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนน้อยได้เสนอไว้คือ หลักสูตรมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงปรับปรุงบ่อยครั้งทางโรงเรียนไม่ได้ให้ความสนใจกับครูทั้งโรงเรียน แต่ผ่านทางหัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้างานแทนทำให้ครูเข้าใจหลักสูตรไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในโรงเรียนมีการใช้หลักสูตรหลายหลักสูตรทำให้เกิดปัญหาแก่ครูผู้สอน ครูไม่ได้รับการอบรมด้านหลักสูตร หลักสูตรกับการจัดการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกัน หลักสูตรไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน หลักสูตรไม่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน หลักสูตรสถานศึกษาไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ขาดการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง ครูไม่เข้าใจและไม่ศึกษาโครงสร้างหลักสูตรแกนกลาง 2551 เวลาในการจัดทำหลักสูตรมีระยะเวลาสั้นเกินไป การจัดทำหลักสูตรได้แบ่งตามสาระวิชาแต่ไม่ทราบว่าทำให้ทำนั้นถูกหรือผิด ผู้ปกครองและนักเรียนไม่ได้เข้าร่วมจัดทำหลักสูตร การนิเทศการใช้หลักสูตรไม่เป็นระบบ ครูยังไม่เข้าใจถึงเป้าหมายของหลักสูตรที่แท้จริง มีตัวอย่างจากกรณีวิชาการค่อนข้างน้อย แต่ละโรงเรียนเข้าใจไม่ตรงกัน การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรทำให้

การจัดการเรียนการสอนประสบปัญหาเรื่องการจัดสรรเนื้อหาในแต่ละรายวิชา คู่มือครูและหลักสูตรมีน้อย บางรายวิชาไม่ชัดเจน ระบุกว้าง ๆ ให้ครูจัดการศึกษาโดยอิงหลักสูตรแกนกลาง ซึ่งเนื้อหาที่เรียนไม่ตรงกัน การปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานบ่อยครั้งทำให้คุณภาพของนักเรียนลดลง มีความเหลื่อมล้ำกันในรายวิชาพื้นฐาน เพิ่มเติม โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรประชุมชี้แจงทำความเข้าใจหลักสูตรให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ควรอบรมการจัดทำหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง ควรจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ควรปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของการจัดการเรียนการสอน ควรปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรในท้องถิ่น ควรประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างจริงจัง ควรนิเทศ ติดตามและนำข้อมูลใหม่ๆเกี่ยวกับหลักสูตรมาเผยแพร่แก่ครูอย่างสม่ำเสมอ สถานศึกษาคควรวางกรอบนโยบายจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาร่วมกับท้องถิ่น ควรจัดหลักสูตรแกนกลางที่แน่นอน และกำหนดระยะเวลาการใช้หลักสูตรแต่ละรายวิชา เช่น ใช้เวลา 3-5 ปี ควรปรับหลักสูตรเดิมให้ดีขึ้น ไม่ควรเปลี่ยนหลักสูตรบ่อย ๆ ควรมีคณะกรรมการประเมินการใช้หลักสูตรอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ควรจัดทำหลักสูตรให้เหมือนอาชีวศึกษา คือ กำหนดเป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ ไม่ปรับปรุงเปลี่ยนหลักสูตรบ่อยครั้ง ควรเพิ่มรายวิชาของหลักสูตรโรงเรียนมาตรฐานสากล แกะไขในหลักสูตร 2544 เพื่อให้โครงสร้างใกล้เคียงกัน ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาคการจัดการเรียนการสอนได้

ส่วนด้านแหล่งเรียนรู้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเกือบทั้งหมดให้ข้อมูลไว้ว่า ผู้บริหารได้วางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน สำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ และกระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของห้องสมุด ปัญหาที่พบที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนน้อยได้เสนอไว้คือ โรงเรียนไม่ได้ทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและนอกโรงเรียนอย่างเป็นระบบ แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ขาดงบประมาณที่จะไปศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา แหล่งเรียนรู้ไม่สามารถใช้ได้ทุกวิชา มีแหล่งเรียนรู้มากมายแต่ไม่มีวิธีการใช้ให้ถูกแนวทาง แหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนบางแหล่งอยู่ไกล ไม่สะดวกในการเดินทาง ค่าใช้จ่ายสูง ทำให้ขาดโอกาสในการได้รับความรู้ แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นมีไม่เพียงพอ แหล่งเรียนรู้มีหลากหลายสาขาโรงเรียนหรือครูที่รับผิดชอบอาจจัดทำแหล่งเรียนรู้ไม่ครอบคลุม โดยเฉพาะแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นที่มีคุณค่า ขาดการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนอย่างเป็นระบบ แหล่งเรียนรู้ขาดคุณภาพและความหลากหลาย การใช้แหล่งเรียนรู้ได้ไม่เต็มที่ทั้งในและนอกสถานศึกษา เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา ไม่ได้วางแผนล่วงหน้าว่าการไปใช้แหล่งเรียนรู้ ในแต่ละครั้งมีเป้าหมายให้นักเรียนบรรลุตัวชี้วัดใด แหล่งเรียนรู้บางแห่งใช้ไม่ได้ ขาดการซ่อมแซมปรับปรุง ไม่ได้รับการกระตุ้นจากฝ่ายบริหารอย่างเต็มที่ จึงส่งผลให้ผู้สอนไม่เห็นความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ด้าน

เทคโนโลยีสารสนเทศ (ห้องสารสนเทศ) แต่ละกลุ่มสาระมีเพียงหนึ่งห้องเรียนและบุคลากร มีความต้องการใช้ห้องมากขึ้นเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน ขาดการกำหนดเกณฑ์การใช้ แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนในบางรายวิชา โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรจัดงบประมาณ เพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ ควรจัดกิจกรรมในแผนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ ควรส่งเสริมให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมต่อเนื่อง ควรแต่งตั้ง คณะกรรมการทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้และใช้อย่างจริงจังและสรุปผลส่งผู้บริหาร ควรจัดทำ โครงการสำรวจแหล่งเรียนรู้โดยการออกแบบการสำรวจที่ครอบคลุม ควรเปิดโอกาสให้นักเรียน ได้ร่วมเสนอแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในชุมชน ควรวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้และปฏิบัติตามแผนและ มีการประเมินผลเพื่อนำไปแก้ไขในครั้งต่อไป ควรมีการเพิ่มเติมแหล่งเรียนรู้และปรับปรุงแหล่งเดิม ให้ใช้ได้จริง ควรกำหนดเกณฑ์การใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและติดตาม ประเมินผลพร้อมให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุง ฝ่ายบริหารควรสำรวจความจำเป็น ความต้องการ และผลการดำเนินงานของกลุ่มสาระ เพื่อจัดสรรงบประมาณได้ตามความจำเป็น โดยเฉพาะแหล่ง เรียนรู้ที่เป็นเทคโนโลยี ควรส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ควรจัดแหล่งศึกษาเรียนรู้แบบบูรณาการ

สำหรับสื่อการเรียนการสอนพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้ให้ข้อมูลว่าผู้บริหาร ให้ครูเห็นความสำคัญของการใช้สื่อ ส่งเสริมให้ครูใช้สื่อที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ส่งเสริม ให้ครูและนักเรียนร่วมกันผลิตสื่อ สำหรับปัญหาที่พบที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนน้อยได้เสนอไว้ คือ งบประมาณในการผลิตสื่อการสอนน้อยเกินไป ครูไม่ได้รับการอบรมการผลิตสื่อที่ทันสมัย ครูขาดความชำนาญในการผลิตสื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนขาดความทันสมัย ทำให้ ไม่น่าสนใจ ขาดการติดตามการใช้สื่อของครู สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ครูขาดความกระตือรือร้น ในการพัฒนาสื่อการสอน ขาดอุปกรณ์ในการจัดทำสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ใน การผลิตสื่อไม่ได้คุณภาพ ความพร้อมในการใช้สื่อ สื่อบางอย่างไม่เพียงพอ เช่น ห้องสมุดคับแคบ ครูไม่ชำนาญเรื่องไอซีที ใช้สื่อการเรียนการสอนไม่หลากหลาย สื่อการเรียนไอซีทีไม่พร้อมใช้งาน โดยมีข้อเสนอแนะไว้ดังนี้ ควรจัดสรรงบประมาณในการผลิตสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอ ควรอบรมการผลิตสื่อการเรียนการสอน ควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ควรจัดระบบการติดตามครูในการใช้สื่อการเรียนการสอน ควรออกแบบสื่อการเรียนให้หลากหลาย ทันสมัยและสร้างความสนใจ ควรปรับปรุงระบบอินเทอร์เน็ต

ในด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเกือบทั้งหมดได้ให้ข้อมูล ไว้ว่าผู้บริหารให้ครูวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ให้ครูประเมินผล การเรียนรู้ตามสภาพจริง กำหนดวัตถุประสงค์ในการวัดและประเมินผล สำหรับปัญหาที่พบ ที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนน้อยได้เสนอไว้คือ การวัดผลประเมินผลไม่ชัดเจน ขาดการติดตาม

การวัดผลประเมินผลของครู ครูประเมินผลไม่เป็นระบบ การวัดผลประเมินผลไม่ครอบคลุม เนื้อหา ขาดความหลากหลาย เปลี่ยนหลักสูตรบ่อย ทำให้มีความสับสนเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล ขาดการติดตามเรื่อง 0,ร,มส ของนักเรียน ทำให้นักเรียนค้าง 0,ร,มส ได้เปลี่ยนแปลง เครื่องมือการจัดเก็บข้อมูลการวัดผล ใช้เกณฑ์วัดและประเมินผลหลายหลักสูตรสำหรับครูผู้สอน ไม่บันทึกการวัดผลประเมินผลเป็นเอกสารส่งฝ่ายวิชาการแต่เก็บเป็นไฟล์ทำให้มีปัญหาในการสืบค้น เปลี่ยนแปลงการเก็บคะแนนระหว่างเรียนและการสอบทำให้ครูสับสน โดยมีข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

ควรอบรมครูเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล ควรมีบุคลากรในการวัดผลประเมินผล ควรมีมาตรฐาน ในการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ควรติดตามการวัดผลประเมินผลของครูอย่างต่อเนื่อง ควรจัดทำเอกสารวัดผลให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น ควรมีมาตรฐานในการติดตาม 0, ร, มส ของ นักเรียน ควรประเมินผลภาคเรียนละครั้ง ควรวัดผลประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

จากการศึกษาในเรื่อง การดำเนินงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 36 มีประเด็นที่น่าสนใจซึ่งผู้ศึกษาได้อภิปรายผลไว้ดังนี้

ในการดำเนินงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารได้ กำหนดโครงสร้างหลักสูตรในด้านเนื้อหาและเวลาเรียน ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำ หลักสูตร และให้ครูศึกษาหลักสูตรแกนกลาง ซึ่งคล้ายกับผลการศึกษาของ นิชดา กร โกวิท (2551) ที่พบว่า การปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียน โกวิทธารัง ผู้บริหารได้กำหนดโครงสร้างหลักสูตรใน ด้านเนื้อหาและเวลาเรียน สร้างความตระหนักโดยการพัฒนาครูในการจัดทำหลักสูตร วิเคราะห์ หลักสูตรเพื่อนำมาปรับแผนจัดการเรียนรู้ ให้ความรู้แก่ครูในการจัดทำหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อนำมาปรับแผนจัดการเรียนรู้ ให้ความรู้แก่ครูในการพัฒนาหลักสูตร ศึกษาหลักสูตรแกนกลาง จัดเอกสารและคู่มือให้ครูศึกษาค้นคว้า เช่นเดียวกับ ช่าง บัวศรี (2542, หน้า 302 – 303) ได้กล่าว ว่า หลักสูตรเป็นแผนซึ่งออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมายการจัดเนื้อหากิจกรรมและ มวลประสบการณ์ โดยมีสิ่งที่จะต้องทำอยู่ 4 เรื่อง การวางแผนนำหลักสูตรไปใช้เข้าแทนที่หลักสูตร เดิม การเตรียมการก่อนนำหลักสูตรไปใช้ การตรวจสอบความพร้อมและงานการใช้หลักสูตร ขณะที่ สมชาย ไชยจินดา (2547) ได้ศึกษาการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอ สันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ที่ให้ความสำคัญกับการใช้หลักสูตรว่า ผู้บริหารและครูควรศึกษา หลักสูตรให้เข้าใจและนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของ ท้องถิ่น ส่งเสริมให้ครูจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียน การสอน ในทำนองเดียวกัน ณรงค์ฤทธิ์ ปรีชานุกูล (2542) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนางานวิชาการ

ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองลำพูน พบว่า มีการกำหนดเป้าหมายและวางแผนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร ในส่วนของหลักสูตรตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ไม่เป็นปัจจุบัน มีเนื้อหาไม่ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ที่กำหนดในมาตรฐานเนื่องมาจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ส่วนใหญ่มีครูเพียงคนเดียว ส่วน วรเชษฐ จันทร์ภิรมย์ (2546) ได้ศึกษาพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการในด้านหลักสูตรคือ ครูขาดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดทำสาระต่าง ๆ ของหลักสูตรใหม่ ควรจัดอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรขั้นพื้นฐานแก่คณะครู และวิชา หาญใจ (2540) ได้ศึกษาพบว่า ด้านหลักสูตรและการใช้หลักสูตร ควรจัดเตรียมเอกสารที่ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรให้เพียงพอ เพื่อครูจะได้อ่านและศึกษาก่อนที่จะเตรียมการสอนในแต่ละวิชา และผู้บริหารควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ครูสามารถวิเคราะห์หลักสูตรให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้ ในทำนองเดียวกับ นิพนธ์ กาชาดิ (2548) ได้ศึกษาพบว่า แนวปฏิบัติงานด้านหลักสูตรและการใช้หลักสูตร เห็นว่า ควรมีการอบรมสัมมนา การใช้หลักสูตรให้ครูผู้สอนและผู้บริหาร

ส่วนการดำเนินงานวิชาการของผู้บริหารด้านแหล่งเรียนรู้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ข้อมูลไว้ว่า ผู้บริหารวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน สำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ กระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของห้องสมุด ปัญหาที่ส่วนน้อยได้เสนอไว้คือ โรงเรียนไม่ได้ทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและนอกโรงเรียนอย่างเป็นระบบ แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ขาดงบประมาณที่จะไปศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ภักธรณ์ มานิตย์ (2550) ที่พบว่า ในด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ มีการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ และกำหนดครูผู้รับผิดชอบด้านแหล่งเรียนรู้ แต่ไม่ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าตอบแทนวิทยากรท้องถิ่น ไม่เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ และไม่เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอุดหนุนด้านงบประมาณ และคล้ายคลึงกับ สายสุนีย์ แสงเขื่อนแก้ว (2547) ได้ศึกษาการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2 ที่พบว่า ฝ่ายบริหารให้ความสำคัญต่อแหล่งเรียนรู้น้อย ทำให้ได้รับงบประมาณ บุคลากร สถานที่ ระบบข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศไม่เพียงพอ ขาดการมีส่วนร่วมในท้องถิ่น ด้านการดำเนินการแหล่งเรียนรู้ห้องสมุด มีการดำเนินการตามแผนมากที่สุด โดยส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการปรับปรุงด้านข้อมูลสารสนเทศ เทคโนโลยี วัสดุอุปกรณ์ สนับสนุนให้มีวิสัยการจัดการแหล่งเรียนรู้ แต่ขาดการนิเทศติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ แสดงให้เห็นถึงการบริหารงานไม่ต่อเนื่อง ขาดคุณภาพ ในขณะเดียวกัน สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (2549, หน้า 1) ได้สรุปว่าโรงเรียนทุกแห่งทุกระดับถือเป็นตัวแทนของรัฐในการจัดการศึกษา และดำเนินการตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติอันเป็นหลักการร่วมกันในการจัดการศึกษา ดังนั้นจำเป็นต้องมีการจัดแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียนให้เรียนได้เต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องเหมาะสมกับท้องถิ่น

ส่วนสื่อการเรียนการสอน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้ให้ข้อมูลไว้ว่า ผู้บริหารให้ครูเห็นความสำคัญของการใช้สื่อ ส่งเสริมให้ครูใช้สื่อที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนร่วมกันผลิตสื่อ ส่วนปัญหาที่ส่วนน้อยได้เสนอไว้คือ งบประมาณในการผลิตสื่อการสอนน้อยเกินไป ครูไม่ได้รับการอบรมการผลิตสื่อที่ทันสมัย ครูขาดความชำนาญในการผลิตสื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนขาดความทันสมัย ทำให้ไม่น่าสนใจ ซึ่ง จินตนา ไบกาซูยี (ม.ป.ป., หน้า 11) ได้กล่าวว่สื่อการเรียนการสอน หมายถึง วัสดุหรือเครื่องมือที่จัดทำขึ้น ซึ่งมีข้อมูลเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อประสบการณ์การเรียนรู้ ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนเนื้อหา เกิดทักษะกระบวนการ และความรู้สึกรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ อันจะนำไปสู่จุดหมายของหลักสูตร ทำนองเดียวกับ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 30 - 31) ให้ความหมายของสื่อการเรียนการสอนว่าเป็นสื่อหรือตัวกลางที่ถ่ายทอด และแลกเปลี่ยนเนื้อหา ประสบการณ์ แนวคิด ทักษะและเจตคติระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน โดยเน้นบทบาทของผู้เรียนที่เป็นผู้กระทำหรือใช้สื่อเพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะกระบวนการ และความรู้สึกรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ บรรลุมาตรฐานของการเรียนรู้ ซึ่งคล้ายกับ นิยดา กรโกวิท (2551) ที่พบว่า ผู้บริหารได้มีการจัดหาสื่อการสอน กระตุ้นให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำสื่อการสอน ใช้สื่อการสอนโดยคำนึงประสบการณ์ของผู้เรียน ใช้สื่อเหมาะสมกับเนื้อหาสาระการสอน เชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้แก่นักเรียนและใช้สื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เช่นเดียวกับ ปราโมทย์ ธิศรี (2551) ได้ศึกษาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนชนเผ่าศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่नावาง อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่ ที่พบว่า การดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนชนเผ่า ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่नावางในด้านสื่อและนวัตกรรมการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นว่า มีการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ใช้สื่อการสอนธรรมชาติ เปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างสื่อการสอน ให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนแต่บางส่วน เห็นว่ามีการรวบรวมแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อใช้ประกอบการสอน ในส่วนของปัญหาพบว่า ขาดแคลนงบประมาณในการสร้าง จัดหาสื่อและนวัตกรรม ครูขาดความรู้ทักษะในการผลิตสื่อและนวัตกรรม มีสื่อและนวัตกรรมน้อยไม่เพียงพอ ไม่เหมาะสมกับสภาพและความสนใจของนักเรียน

ส่วนการวัดและประเมินผล ผู้ตอบแบบสอบถามเกือบทั้งหมดได้ให้ข้อมูลไว้ว่า ผู้บริหารให้ครูวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ให้ครูประเมินผล การเรียนรู้ตามสภาพจริง กำหนดวัตถุประสงค์ในการวัดและประเมินผล สำหรับปัญหาที่ส่วนน้อย ได้เสนอไว้คือ การวัดผลประเมินผลไม่ชัดเจน ขาดการติดตามการวัดผลประเมินผลของครู ครูประเมินผลไม่เป็นระบบ การวัดผลประเมินผลไม่ครอบคลุมเนื้อหา ซึ่งคล้ายกับ มจรุสณี กวางทอง (2551) ได้ศึกษาการดำเนินงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพ การศึกษาแม่नावาง ด้านการประเมินผล ที่พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเกือบทั้งหมดเห็นว่าผู้บริหาร มีการวางแผนการประเมินผล การเรียนการสอน กำหนดวัตถุประสงค์ในการประเมินผล และนำผล ที่ได้จากการประเมินผลไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน สำหรับปัญหาที่พบคือ ผู้บริหารและ ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในการประเมินผล เช่นเดียวกับ สิริจิต หอจันทิก (2550) ได้ศึกษา การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า การปฏิบัติงานวิชาการ ด้านวัดและประเมินผล ผู้บริหารและครู โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ได้กำหนดปฏิทิน ปฏิบัติงานในการวัดและประเมินผล นำผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลไปใช้พัฒนาการเรียน การสอน วัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตร ในขณะที่กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 24 - 25) ได้เสนอว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็น กระบวนการที่ให้ผู้สอน ใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อ การส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา และเรียนรู้ได้อย่างเต็มตามศักยภาพ สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบ จัดการศึกษาจะต้องจัดทำหลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผล การเรียนของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน และเป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน สถานศึกษา ต้องมีผลการเรียนรู้ของผู้เรียน จากการวัดและประเมินทั้งในระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับ เขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติตลอดจนการประเมินภายในและนอกสถานศึกษา ซึ่งคล้ายกันกับ จานงค์ สมควร (2545) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย พบว่าการวัดและประเมินผล ได้นำผลที่ได้จาก การวัดและประเมินผลไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน มีการวัดผลและประเมินผล การเรียน ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาของหลักสูตร มีการวางแผนการวัดและประเมินผล การเรียน การสอน

งานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของโรงเรียนและเป็นหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหารที่ จะต้องใช้ความรู้ความสามารถ ในการบริหารงานและการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ดังนั้น ผู้บริหาร โรงเรียนจึงต้องเอาใจใส่และส่งเสริมการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในทุก ๆ ด้านอย่างจริงจังและต่อเนื่องตลอดไป เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนและบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาการดำเนินงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา ดังนี้

1. ผู้บริหาร โรงเรียนควรประเมินผล และติดตามผลการใช้หลักสูตร รวมถึงนำผลการประเมินไปปรับปรุงหลักสูตร จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ประชุมครูเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการจัดทำหลักสูตรของโรงเรียนเพื่อให้เกิดความเข้าใจ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
2. ผู้บริหารควรจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน การใช้แหล่งเรียนรู้ ประชาสัมพันธ์ให้ครูเห็นความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ เพิ่มงบประมาณในการศึกษาแหล่งเรียนรู้ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ ประเมินผล การใช้แหล่งเรียนรู้ และนำผลการประเมินไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาต่อไป
3. ผู้บริหารควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน จัดให้มีบุคลากร ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการผลิตสื่อ ส่งเสริมให้ครูใช้สื่อ โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพของนักเรียน รวมทั้ง ประเมินผลการใช้สื่อเป็นระยะๆ
4. ผู้บริหารควรจัดอบรมครูเรื่องการวัดและประเมินผล ติดตามการวัดและประเมินผล ของครูอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล
5. ควรปรับวิธีการศึกษาโดยอาจใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยเลือก เฉพาะกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ ใช้การสนทนากลุ่ม ฯลฯ เพื่อจะได้ข้อมูลเชิงลึก
6. ควรศึกษางานวิชาการด้านอื่นเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดผลการศึกษาที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาการดำเนินงานวิชาการเพียง 4 ด้านเท่านั้น